

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Zdeňka Kühna a soudkyň Daniely Zemanové a Michaely Bejčkové v právní věci žalobce: **T. P.**, zast. Mgr. et Mgr. Michaelou Marešovou Haškovcovou, advokátkou se sídlem Ostrovského 253, Praha 5, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 1292/25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 8. 7. 2015, v řízení o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 14. 12. 2016, č. j. 43 Ad 80/2015 - 49,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovené zástupkyni žalobce Mgr. et Mgr. Michaelae Marešové Haškovcové, advokátce, **s e p ř i z n á v á** odměna a náhrada hotových výdajů v celkové výši 2 600 Kč, která bude proplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobce dne 31. 12. 2014 požádal o přiznání invalidního důchodu z mládí. Okresní správa sociálního zabezpečení Plzeň (OSSZ) dne 30. 3. 2015 na základě posudku o invaliditě ze dne 17. 2. 2015 přiznala žalobci invalidní důchod pro invaliditu II. stupně ve výši 3110 Kč měsíčně. Žalobce proti tomuto rozhodnutí podal námitky. Žalovaná dne 2. 7. 2015 pořídila další posudek o invaliditě. Na základě závěrů tohoto posudku pak žalobcovy námitky v záhlaví označeným rozhodnutím zamítla.

[2] Žalobce se bránil žalobou. Krajský soud doplnil dokazování o posudek Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „posudková komise MPSV“) ze dne 11. 5. 2016. Z něj mj. zjistil, že žalobce měl získat důchod pro invaliditu III. stupně, nikoliv invaliditu II. stupně, jak zjistila žalovaná. Proto konstatoval, že napadené rozhodnutí vychází z nesprávně zjištěného skutkového stavu. Rozsudkem tedy rozhodnutí žalované zrušil a věc jí vrátil zpět. Současně žalovanou zavázal, ať se opětovně zabývá datem vzniku nároku na invalidní důchod.

II. Shrnutí argumentů kasační stížnosti, vyjádření žalobce a replika žalované

[3] Žalovaná (dále jen „stěžovatelka“) podala proti rozsudku krajského soudu včasnou kasační stížnost z důvodů dle § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Má za to, že krajský soud pochybil, pokud ji nařídil, ať se datem vzniku žalobcovy invalidity opětovně zabývá. Stěžovatelka si ohledně data vzniku invalidity neumí představit jiný závěr než ten, k němuž dospěla posudková komise MPSV.

[4] Žalobce navrhuje kasační stížnost zamítnout. Zejména uvádí, že posudková komise MPSV v době posuzování poklesu pracovních schopností žalobce neměla k dispozici všechny potřebné lékařské zprávy z roku 2009, neboť se je matce žalobce podařilo získat až následně.

[5] V replice k vyjádření žalobce stěžovatelka uvedla, že krajský soud měl rozhodnout o celém obsahu žaloby, aby nedocházelo k prodlužování správního a následně i soudního řízení. Postup krajského soudu je prý v rozporu s konstantní judikaturou. Krajský soud se měl se všemi uplatněnými důkazními návrhy vypořádat, provedené důkazy vyhodnotit a vyslovit konečný závěr o datu vzniku invalidity.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[6] NSS při posuzování kasační stížnosti dospěl k závěru, že kasační stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou. Její důvodnost posoudil v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.); neshledal přitom vady, jimiž by se musel zabývat i bez návrhu.

[7] Kasační stížnost není důvodná.

[8] Ze správního spisu vyplynulo, že při zjišťovací prohlídce posudkový lékař OSSZ zjistil, že z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla pracovní schopnost žalobce o 50 %; zároveň stanovil datum vzniku jeho invalidity na 5. 9. 2014. OSSZ přiznala žalobci invalidní důchod II. stupně. K námitkám pak zkoumala zdravotní stav žalobce posudková lékařka stěžovatelky. Na rozdíl od prvního posudkového lékaře měla k dispozici též záznamy z neurologických vyšetření žalobce ze dne 24. 3. 2015 a ze dne 26. 6. 2015 a také z psychologického vyšetření ze dne 13. 5. 2015. Posudková lékařka stěžovatelky dospěla k závěru, že pracovní schopnost žalobce poklesla o 55 % a též stanovila stejné datum vzniku invalidity (posudek ze dne 2. 7. 2015). Vzhledem k závěrům posudků stěžovatelka žalobcem uplatněné námitky zamítla a také uvedla, že žalobce „není schopen práce spojené se zvýšenými nároky na psychiku. Je schopen lehké práce s dodržáním uvedených omezení v ranní směně“ (s. 3 rozhodnutí).

[9] Ve spisu krajského soudu je pak založen posudek posudkové komise MPSV, dle něhož poklesla pracovní schopnost žalobce nejméně o 70 %, tzn. že žalobce shledala invalidním v III. stupni; datum vzniku invalidity posudková komise stanovila na 16. 4. 2014. Dle posudkové komise zdravotní stav žalobce dále neodpovídal kritériím § 42 zákona

pokračování

č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, tj. tzv. „invaliditě z mládí“ (posudek ze dne 11. 5. 2016). U jednání před krajským soudem pak žalobce navrhl doplnit dokazování o záznamy z psychiatrického vyšetření ze dne 22. 7. 2009, 23. 9. 2009 a ze dne 1. 10. 2009, které měly dokázat, že jeho zdravotní potíže počaly již dřív. Navrhl též provést výslech své matky a též navrhoval dokazování ohledně toho, jak se o něj jako o bezdomovce starala plzeňská charita.

[10] Jedinou otázkou tohoto případu je, zda krajský soud měl sám dokazovat den vzniku invalidity III. stupně, nebo mohl tímto úkolem pověřit stěžovatelku. NSS podotýká, že krajský soud rozhodnutí stěžovatelky zrušil též pro nesprávné stanovení míry poklesu pracovní schopnosti žalobce; proti tomuto závěru se stěžovatelka nebrání.

[11] Datum vzniku invalidity patří mezi stěžejní otázky, jimiž se při posuzování důvodné žádosti o přiznání invalidního důchodu je třeba zabývat [viz např. § 56 odst. 1 písm. b) a d) zákona o důchodovém pojištění]. Určení dne vzniku invalidity v návaznosti na den stanovení diagnózy může zejména u plíživých onemocnění být složité. Vznikl-li nepříznivý zdravotní stav již před datem diagnostikování nemoci lékařským vyšetřením, může být vadou správného řízení spočívající v nedostatečně zjištěném skutkovém stavu věci, pokud správní orgán datum vzniku invalidity naváže až na vyšetření, u něhož tato nemoc byla diagnostikována, a to zejména pokud udával žalobce odpovídající zdravotní potíže již několik let před diagnostikování nemoci (viz rozsudek NSS ze dne 19. 8. 2004, čj. 3 Ads 6/2004-47, č. 404/2004 Sb. NSS). Datum vzniku invalidity je přitom otázkou, která závisí především na odborném lékařském vyšetření a správní soud si o ní nemůže úsudek učinit sám (srov. např. rozsudek NSS ze dne 15. 12. 2016, čj. 9 Ads 32/2016-28, bod 16; a další judikaturu).

[12] Není pravda, že krajský soud měl bezpodmínečnou povinnost sám dokazovat datum vzniku invalidity, jak se domnívá stěžovatelka. V obecné rovině se krajský soud při rozhodování ve skutkových otázkách nesmí omezovat na to, co nalezl správní orgán, a to ani co do rozsahu provedených důkazů, ani jejich obsahu a hodnocení ze známých hledisek závažnosti, zákonnosti a pravdivosti (§ 77 s. ř. s.). Zcela samostatně a nezávisle má hodnotit správnost a úplnost skutkových zjištění učiněných správním orgánem. Zjistí-li přitom skutkové deficity, může je odstranit, nahradit či doplnit. Soudem prováděné dokazování vždy musí směřovat výlučně k osvědčení skutkového stavu v době rozhodování správního orgánu; ke skutkovým novotám se zásadně nepřihlíží (viz rozsudek NSS ze dne 28. 3. 2007, čj. 1 As 32/2006-99, č. 1275/2007 Sb. NSS).

[13] Smyslem § 75 odst. 1 s. ř. s. je vyloučit provedení takových důkazů, které by směřovaly k prokázání skutečností, jež nastaly až v době po vydání přezkoumávaného správního rozhodnutí. Není vyloučeno provést důkaz nový, může-li jím být prokázána skutkově sporná skutečnost, z níž při svém rozhodování vycházel správní orgán (viz rozsudek NSS ze dne 5. 10. 2011, čj. 3 Ads 128/2011-125). Jsou-li však nedostatky zjištění skutkového stavu takového rozsahu, že jejich odstraňování by znamenalo nahrazovat činnost správního orgánu, uloží krajský soud tuto povinnost správnímu orgánu (srov. rozsudek NSS ze dne 28. 4. 2005, čj. 5 Afs 147/2004-89, č. 618/2005 Sb. NSS; či ze dne 16. 5. 2017, čj. 5 As 161/2016-21).

[14] Krajský soud měl při rozhodování o věci k dispozici jednak posudky o invaliditě žalobce (posudky lékařů OSSZ, stěžovatelky a posudkové komise MPSV), jednak žalobcem nově předložené zprávy o jeho zdravotním stavu z roku 2009, které matka žalobce získala až během soudního řízení (14. 12. 2016). Soud mohl postupovat několika různými způsoby. Žádný z nich však nelze považovat *a priori* za nezákonný. Krajský soud mohl vzít za své datum vzniku

invalidity zjištěné posudkovou komisí MPSV a nově uplatněné důkazní návrhy zamítnout, zejména pokud by se *zjevně* netýkaly sporné otázky (srov. např. rozsudek NSS ze dne 4. 2. 2009, čj. 1 Azs 61/2008-98). Krajský soud mohl toto datum též sám zjišťovat, a to tím, že by sporné lékařské zprávy předložil posudkové komisi k vydání doplňujícího či srovnávacího posudku (srov. např. rozsudek NSS ze dne 10. 5. 2013, čj. 6 Ads 12/2013-22, bod 19). Nelze jej však kárat ani za to, že těžiště dokazování ohledně tak významné skutečnosti – dne vzniku invalidity – přesunul do správního řízení. Potřeba zásadního doplnění skutkových zjištění je ostatně též samostatným důvodem pro zrušení správního rozhodnutí ve smyslu § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. V tomto případě se NSS právě proto jeví posledně zmiňované řešení důkazní situace jako nejvhodnější. Správní orgán také disponuje odborným aparátem, který by měl odborné otázky, mezi něž datum vzniku invalidity nesporně patří, zjišťovat a posoudit nejlépe (§ 3 správního řádu). Postup soudu se nepřičí ani zásadě ekonomie řízení, neboť rozhodnutí stěžovatelky neobstálo i z dalších důvodů, které však stěžovatelka, jak uvedeno výše, nezpochybňuje (bod [10] shora).

[15] Napadený rozsudek není nesrozumitelný, nelogický ani vnitřně rozporný. Krajský soud sice na jednu stranu konstatoval, že posudek posudkové komise MPSV považuje za přesvědčivý (co do stanovení stupně invalidity), avšak doplnil, že stěžovatelka bude muset v návaznosti na soudní řízení nad rámec tohoto posudku doplnit také dokazování ohledně data vzniku invalidity. Dle NSS tento závěr krajského soudu ob stojí, neboť žalobce při soudním jednání vnesl nové důkazní návrhy, jimiž posudková komise MPSV při hodnocení jeho zdravotního stavu nedisponovala. Krajský soud přitom hodnotí posudek jednotlivě i v souhrnu s ostatními důkazy (viz např. rozsudek NSS ze dne 28. 8. 2003, čj. 5 Ads 22/2003-48). I pokud jedno z mnoha zjištění posudkové komise MPSV může s ohledem na nové skutečnosti vyžadovat revizi, nevylučuje to bez dalšího závěr, že ve zbytku je sporný posudek přesvědčivý.

[16] Hájí-li se stěžovatelka tím, že o dřívějším vzniku nemoci nemohla vědět, protože jí žádné takové podklady žalobce nedoložil, lze k tomu uvést, že právě s ohledem na nově předložené lékařské zprávy, které mají potvrdit dřívější tvrzení žalobce, mohla být skutková zjištění ve smyslu zásady materiální pravdy neúplná či chybná. Právě proto jí krajský soud nařídil, ať dokazování o tyto nově objevené lékařské zprávy doplní.

[17] Pokud pak stěžovatelka namítá, že sporné lékařské zprávy ještě stále nemá k dispozici, bude na ní, aby žalobce vyzvala, ať jí je předloží. NSS přitom stěžovatelku upozorňuje, že kopie těchto lékařských zpráv jsou založeny ve spise krajského soudu, což by zajisté měla stěžovatelka vědět.

IV. Závěr a náklady řízení

[18] S ohledem na výše uvedené NSS zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta poslední s. ř. s.). O náhradě nákladů řízení rozhodl podle § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatelka nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť ve věci neměla úspěch; žalobci pak náklady řízení nevznikly.

[19] Podle § 35 odst. 8 ve spojení s § 120 s. ř. s. advokátce, která byla žalobci ustanovena usnesením krajského soudu, hradí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát. Advokátka provedla ve věci dva úkony právní služby, sepsání vyjádření k návrhu na odkladný účinek (23. 1. 2017) a vyjádření k posléze doplněným důvodům kasační stížnosti stěžovatelky (9. 2. 2017), tj. v obou případech písemné podání soudu ve věci samé (§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)]. Za dva úkony právní služby zástupkyni žalobce náleží mimosmluvní

pokračování

odměna ve výši 2 × 1 000 Kč [§ 9 odst. 2 ve spojení s § 7 bodem 3 advokátního tarifu], která se zvyšuje o paušální náhrady hotových výdajů ve výši 300 Kč za každý úkon (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu). Za úkony právní služby tedy ustanovené zástupkyní náleží celkem 2 600 Kč. Tato částka jí bude vyplacena z účtu NSS do 30 dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku.

P o u ě n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 3. srpna 2017

Zdeněk Kühn
předseda senátu